

Borgarstjórnin í Reykjavík

INNANRIKISRAÐUNEYTIÐ	
Mí.	Ábm.
Innk.	14. Nóv. 2011
IRR	

Iðnaðarráðuneyti			
Málsnr.	IDN 0080019	Ábm.	Heba
B lyk.	2.1.1	Aðrir	BH
Mótt.	15.11.2011	Fskj.	
Ath.		Trúnm.	

Reykjavík, 11. nóvember
2011
R11080063
175
HBL/újb

Iðnaðarráðuneytið
Kristján Skarphéðinsson
Arnarholi
150 REYKJAVÍK

Rammaáætlun um orkunýtingu

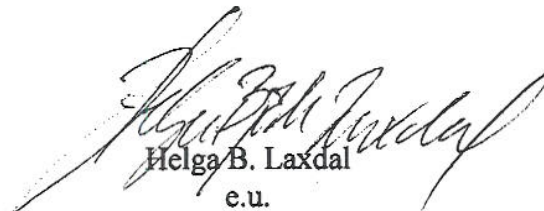
Á fundi borgarráðs í dag var lagt fram bréf sviðsstjóra umhverfis- og samgöngusviðs, dags. í dag, sbr. samþykkt umhverfis- og samgönguráðs s.d., um áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða.

Bókun borgarráðs:

Borgarráð tekur undir umsögn umhverfis- og samgöngusviðs um *Áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða* sem umhverfis- og samgönguráð borgarinnar hefur fjallað um og tekið undir.

Í umsögninni koma fram mikilvægar ábendingar og athugasemdir sem varða lífsgæði borgarbúa. Borgarráð óskar því eindregið eftir því að fá fund með ráðuneytinu þar sem farið verði yfir fyrrnefnda umsögn sem og þau sjónarmið og áherslur sem koma fram í bókunum umhverfis- og samgönguráðs, sbr. bréf ráðsins.

Hjálagt er bréf sviðsstjóra umhverfis- og samgöngusviðs.

Helga B. Laxdal
e.u.

Borgarráð Reykjavíkur
Ráðhúsi Reykjavíkur
101 Reykjavík

Reykjavík 11. nóvember 2011

Á fundi Umhverfis- og samgönguráðs Reykjavíkur 11. nóvember 2011 var tekið fyrir eftirfarandi:

1. Áætlun um vernd og orkunýtingu landssvæða.

Lagt fram á ný bréf borgarstjórans í Reykjavík dags. 26. ágúst 2011 ásamt drögum að umsögn um áætlunina. Fulltrúar Samfylkingar, Besta flokksins og Vinstri grænna samþykktu svohljóðandi bókun: „Umhverfis- og samgönguráð tekur undir umsögn Umhverfis- og samgöngusviðs, en tekur jafnframt fram, með tilliti til umfangs málsins og hins skamma tíma sem verið hefur til umfjöllunar þess, að það áskilur sér rétt til að koma að frekari athugasemdum síðar.“

Fulltrúar Samfylkingar og Besta flokksins lögðu fram svohljóðandi bókun:

„1) Mikilvægt er að reyna að leita leiða til þess að hægja á framkvæmdum á Hengilsvæðinu. Rannsaka með vísindalegri yfirvegun hvernig auðlindirnar nýtast okkur til langrar framtíðar og gera framkvæmdaáætlanir í samræmi við þarfir samfélagsins. Í því sambandi á að sjálfsögðu að fara um með mikilli gát og af stakri virðingu fyrir náttúru landsins. Við tökum undir skoðanir stjórnenda OR að best væri að taka Hengilsvæðið allt til skoðunar á ný og setja skipulag svæðisins í endurmat.“

2) Reykjavíkurborg fagnar því hversu mörg svæði falla í verndarflokk, þar á meðal svæði í grennd við höfuðborgina sem nú þegar eru vinsæl útivistarsvæði eins og Grændalur inn af Hveragerði og Bitra og Brennisteinsfjöll sem er stærsta óbyggða viðerni í nágrenni höfuðborgarsvæðisins.“

Við tökum undir þessi orð sviðsins þar sem mikilvægt er að líta á vernd landsvæðis sem fjárfestingu og ný sóknarfæri til handa borgarþúum og nágrennum.

3) Í skýrslu heilbrigðisnefndar borgarinnar kemur fram að ónógar upplýsingar liggja fyrir um hvernig á að mæla loftgæði og mengun vegna brennisteinsmengunar. Við teljum mikilvægt að því verði komið í lag þar sem brennisteinsmengun ógnar lífsgæðum íbúa í Reykjavík og nágrenni. Það kemur fram að litil eða jafnvel óveruleg gögn hafi legið fyrir um áhrif margra virkjunarframkvæmda t.a.m. varðandi efnasamsetningu jarðhitavökva og loftmengunar sem tengjast jarðvarmavirkjunum.

Við gerum alvarlega athugasemd við slík vinnubrögð og teljum mikilvægt að vinnubrögð séu ætíð vönduð og fagleg og byggð á bestu tækni hverju sinni.

Svo vitnað sé í skýrsluna:

„Loftið í Reykjavík skal vera heilnæmt og standast að minnsta kosti þær kröfur sem gerðar eru um loftgæði sem innleiddar eru hérlendis úr tilskipun Evrópusambandsins auk þess sem stöðugt verður unnið að því að bæta loftgæðin í borginni.“

4) Tilvitnun í umsögn:

„Á vatnsverndarsvæði höfuðborgarsvæðisins renna 4 vatnsmiklir grunnvatnsstraumar Mosfellsheiðarstraumur, Elliðavatnsstraumur, Kaldárstraumur og Kleifarvatnsstraumur. Straumar þessir liggja hlið við hlið og mörk þeirra eru víða óljós. Utan vatnsverndarsvæðisins rennur Selvogstraumur sem á upptök sín á Hengilsvæðinu eins og Mosfellsheiðarstraumur.“

Reykjavíkurborg

Umhverfis- og samgöngusvið

Það er því nauðsynlegt að Reykjavíkurborg beiti sér fyrir rannsóknum á straumum grunnvatns á svæðinu þar sem öll mengun á svæðinu ógnar lífsgæðum borgarbúa og mikilvægt að tekið sé tillit til þessa við áætlanagerð og við framkvæmdir.

5) Tilvitnun í umsögn: "Niðurdæling á affallsvatni frá Helligheidarvirkjun, við Húsmúla, hefur undanfarið valdið miklum fjölda jarðskjálfta sem náð hafa styrk allt að 3,5 á Richter.

Jarðskjálftar geta aukið líkur á að sprungur og vatnsstraumar breytist. Í affallsvatninu er m.a. efna brennisteinsvetni sem er talið óæskilegt að blandist grunnvatni. Brennisteinsvetni eyðist að vísu fljótt úr vatninu en ef því er dælt í langan tíma í miklu magni út í grunnvatnið, getur verið hætt á að grunnvatnið mengist."

Það er mikilvægt að skoða og rannsaka þennan hluta virkjanaframkvæmda til langs tíma.

6) Við tókum undir þau orð umhverfis- og samgöngusviðs að "gera hefði átt verndun vatns og vatnsgæða hærra undir höfði en gert er í áætluninni. Þau gæði sem felast í ástandi grunnvatns og neysluvatns á vatnsverndarsvæði höfuðborgarsvæðisins eru ómetanleg auðlind sem ber að verja til framtíðar með öllum tiltækum aðgerðum. Allar framkvæmdir og aðgerðir sem á einhvern hátt geta ógnað gæðum neysluvatns höfuðborgarbúa eru óásættanlegar."

Mikilvægt er að náttúruvernd og nýting verði í þágu íbúa svæðisins."

Fulltrúar Sjálfstæðisflokks lögðu fram svohljóðandi bókun: „Fulltrúar D í usr fagna þeirri ágætu vinnu sem unnin hefur verið í Áætlun um vernd og orkunýtingu landssvæða. Umsögn USS hnykkir á mörgum mikilvægum atriðum sem varða umhverfisgæði, heilsu og útivistarsvæði Reykvíkinga sem heilshugar er tekið undir. Í umsögninni kom hinsvegar einnig fram sjónarmið sem fara gegn þeirri stefnumörkun sem aukinn meirihluti stjórnar OR hefur sett fram, um auknar rannsóknir á mikilvægum og viðkvæmum svæðum. Ekki er fallist á að girt sé fyrir slíkar rannsóknir og fulltrúar D lista sitja því hjá við afgreiðslu málsins.“

Fulltrúi Vinstri grænna lagði fram svohljóðandi bókun: „Í þeirri þingsályktunartillögu um áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða sem hér er til umsagnar eru settar fram hugmyndir um það hvernig Íslendingar eigi að nýta fjölmörg náttúrusvæði til framtíðar. Svæðin eru sett í verndar-, bið- og nýtingarflokk eftir hugmyndum sem sérstakur hópur sem lónaðarráðuneytið kom á laggirnar aðhylltist. Þrátt fyrir það að mikil og góð vinna liggja til grundvallar þessari flokkun og mörgu beri að fagna verður að benda á að þar orkar margt tvímælis.

Í upphafi skal bent á að hagsmunir orkunýtingar eru forsenda Rammaáætlunar eins og sést á því að svæði eru ekki tekin til mats nema fram hafi komið hugmyndir um að nýta þau til orkuvinnslu. Gögn orkufyrirtækja eru oft mikil að vöxtum meðan alvarlegur gagnaskortur er á öðrum sviðum. Því er hætt á að hagsmunir orkufyrirtækja vegi þyngra en annarra við flokkun virkjunarhugmynda.

Því ber að fagna hvað mörg svæði teljist þjóðinni verðmætari ef þau eru vernduð en ekki virkjuð. Hins vegar verður að gagnrýna harðlega hvað mörg svæði eru sett beint í nýtingarflokk þó veigamiklar upplýsingar og forsendur skortir fyrir mati á þeim, þvert ofan í það sem segir að gera eigi, þegar upplýsingar skortir. Það skýtur skökku við að flokkunarhópurinn skuli með þessum hætti skilgreina að ýmsar grundvallarforsendur séu svo léttvægar að engu skipti þó þær liggja ekki til grundvallar endanlegri flokkun. Framtíðarhagsmunir borgarbúa eru illa varðir ef þetta verður niðurstaða Alþingis. Sem dæmi um málaflokka þar sem miklar upplýsingar skortir má nefna eftirfarandi:

• **Samfélagsáhrif.** Mjög litlar upplýsingar liggja fyrir um hvaða áhrif virkjun hefur á samfélagið, bæði nærsamfélag og þjóðfélagið í heild. Ekkert er sérstaklega fjallað um heimamanninn og hvaða áhrif virkjun hefur á hann. Ekki er reynt að meta hag hans af virkjunum né þann skaða sem einstaklingurinn og samfélagið sem hann býr í verður fyrir. Ekkert er fjallað um skert tækifæri, neikvæða upplifun, klofning og átök í samfélagi þegar stórfelld nýting raskar hefðbundinni nýtingu og lífstíl. Ekki er fjallað um skert lofgæði, skerta ímynd og tilfinningar sem er misboðið. Engar rannsóknir voru gerðar til að glöggva sig á þessum málum og lítið var gert til að sækja fróðleik til að styðjast við, jafnvel þó hann lægi fyrir, t.d. í nýlegum doktorsritgerðum. Með því

Umhverfis- og samgöngusvið hefur
vilið umhverfisstjórnunarkerfi
samþæmt við stafræn ISO 14001

Borgartún 12 - 14
105 Reykjavík
Sími 411 1111
Fax 411 8800
www.umhverfis.is

Reykjavíkurborg

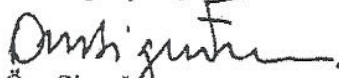
Umhverfis- og samgöngusvið

að líta fram hjá áhrifum virkjana á samfélagið og rannsaka ekki mögulegar breytingar sem þeim fylgja er gengið á svig við forsendur sjálfbærrar þróunar.

- **Náttúruvernd sem landnýting.** Enginn faghópur fjallaði um náttúruvernd sem slíka. Þar með var lítið komið inn á mikilvægi þess fyrir íbúa landsins að eiga greiðan aðgang að óröskuðu svæði til upplifunar og heilsubótar.
- **Sjálfbær nýting.** Ekki er hægt að fallast á niðurstöður hóps jarðvísindamanna um hvað flokkist sjálfbær nýting jarðhita. Forsendum sem beitt er í skýrslu hópsins var mótmælt í verkefnisstjórninni og sérstök skýrsla skrifuð til að mótmæla ýmsu sem þar er sett fram.
- **Hagsmunir annarra sem not geta haft af sömu auðlind.** Enginn faghópur gerði tilraun til að meta hvort önnur not af svæði en virkjun gæfi þjóðinni meiri arð til lengri eða skemmri tíma.
- **Ferðamennska og útivist.** Griðarniklar upplýsingar skortir um ferðamennsku og ferðapjónustu og hvernig þessi fyrirbæri nýta svæði eða geta nýtt þau. Þetta gildir ekki síst um náttúrusvæði í nágrenni höfuðborgarinnar þar sem óröskuðu svæði minnka jafnt og þétt. Aðferðafræði Rammaáætlunar náði ekki að meta þessa hagsmuni að neinu leyti og gagnaskorturinn um þessa þættir er hrópandi. Aðferðafræði faghóps 2 mismunaði röskuðum svæðum nálægt byggð þannig að þau voru vanmetin miðað við óröskuð hálandissvæði. Hér er margháttuðum hagsmunum borgarbúa og fyrirtækja í borginni illa sinnt og þarfir þeirra fyrir borð bornar.
- **Útivist.** Upplýsingar um útivist heimamanna skortir að mestu, jafnt umfang, fjölda, hagræn áhrif ofl. Þetta er sérstaklega bagalegt hér í nágrenni mesta þéttbýlisins þar sem framboð á góðum útivistarsvæðum er hvað mikilvægast.
- **Ímyndir.** Ekkert er fjallað um ímynd svæða og hvernig hún breytist þegar óspilltu svæði er breytt í raskað. Ekkert er reynt að meta hvernig ímynd Reykjavíkur kann að breytast verði ýmsum útivistarsvæðum nálægt borgarinni breytt í orkuvinnslusvæði.
- **Landslag.** Ekkert liggur fyrir um gildi landslags fyrir fólk. Til er flokkun á eðlisrænum þáttum en ekkert er fjallað um upplifunargildi, tilfinningagildi eða fagurfræðilegt gildi landslags sem eru þó þeir þættir sem hvað mestu skipta varðandi það hvernig við metum land og skilgreinum það í hugum okkar. Þrátt fyrir mikla gagnrýni innan verkefnisstjórnar var því haldið til streitu að fara ekki í rannsókn á huglægum þáttum varðandi nýtingu og mat almennings á landslagi, þrátt fyrir mikilvægi þeirra í sambandi við það hvernig landslag virkar á fólk. Þar með skortir eina af stærri forsendum þess að hægt sé að meta svæði til mikilvægis og verðs.

Fulltrúi VG telur að ekki sé hægt að setta sig við niðurstöður sem verða bindandi um framtíðarnot stórra landsvæða og munu hafa varanleg áhrif á ímynd og þróun landsins, auðlindanýtingar og upplifun fólks meðan grundvöllur ákvarðanatökunnar er jafn veikur og raun ber vitni. Reykjavíkurborg ber því að gera skýlausu kröfu um að öll þau svæði sem sett eru í nýtingarflokk og ekki er víðtæk samstaða um að á þeim megi virkja verði flutt í biðflokk þannig að tóm gefist til að bæta þekkingargloppurnar áður en framtíðarnýting þessara svæða er endanlega ákveðin.“

Virðingarfyllst,

Örn Sigurðsson

Meðf.:
Umsögn.

Umhverfis- og samgöngusvið hefur
vottad umhverfisstjórnunarkerfi í
sambærni við staðalinn ISO 14001

Élfgarður 12-14
105 Reykjavík
Sími 411 1111
Fex 411 8505
www.umhverfissvid.is